

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació oficial [accés des de Grau FHEAG]		<i>Licentiat in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis</i> (120 ECTS) (Equivalent al títol universitari de Màster [BOE 22/04/2015])			
Titulació pròpia [accés altres estudis]		Postgrau en Història i Patrimoni Cultural de l'Església (60 ECTS) Màster propi en Història i Patrimoni Cultural de l'Església (120 ECTS)			
Assignatura		MCCHP01 EL CRISTIANISME TARDOANTIC A LA TARRACONENSE (CATALUNYA, LLEVANT PENINSULAR I ILLES BALEARS) EN EL MARC DE LA HISPÀNIA ROMANA I VISIGÒTICA (SEGLES III-VIII)			
Curs	Primer	Itineraris	Arqueologia i art Béns culturals i Patrimoni de l'Església Història de l'Església	Àrea	Cursos generals
Any acadèmic	2019-2020	Període lectiu	1 Sem	ECTS	10 ECTS
Professor/a	Albert Viciano (coord.), Joaquim Blas, Júlia Beltrán, Cristina Godoy, Mateu Riera i Isabel Rodà		Llengua		Català, Castellà

Descripció de l'assignatura:

El curs té com a objectiu una aproximació als orígens i als primers passos (del segle III al VIII) de l'Església al territori de la Hispània Antiga, sobretot a la província romana Tarraconense, Illes Balears i alguns punts de la província Cartaginense propers a la Tarraconense. Durant els segles IV i V, arran del "gir constantinà" (313), es van produir a l'Occident grans transformacions que afectaren a tots els nivells de la societat i que suposaren la configuració d'una nova manera de concebre el món. També hi va contribuir l'arribada de pobles germànics que s'instal·laren al territori de l'Imperi romà occidental; en el cas d'Hispània, els primers pobles germànics arribaren l'any 409. El curs està estructurat en tres blocs: història, literatura-teologia i arqueologia.

Temari abreujat:

1. HISTÒRIA DE L'ESGLÉSIA A HISPÀNIA DURANT L'ANTIGUITAT TARDANA
  - 1.1. Presentació general de la història política, social, econòmica i religiosa de l'Antiguitat Tardana
  - 1.2. Els tres primers segles de l'Església a Hispània abans de l'edicte de Milà (313)
  - 1.3. Des de l'any 313 fins l'arribada dels primers pobles germànics a la Península ibèrica (409)
  - 1.4. Des de l'any 409 fins a la conversió del rei visigòtic Recared al catolicisme (589: III concili de Toledo)
  - 1.5. Domini de l'Imperi Bizantí en el sud-est de la Península (552-625)
  - 1.6. Des de l'any 589 fins a la invasió musulmana de la Península ibèrica (711)
  - 1.7. El cristianisme a les Illes Balears des dels seus orígens fins a la invasió musulmana de les Illes (903)
2. LITERATURA I TEOLOGIA
  - 2.1. Patrologia hispano-romana
  - 2.2. Patrologia hispano-visigòtica
  - 2.3. Temes teològics

3. ARQUEOLOGIA I ARTS

3.1. L'arqueologia dels centres de culte martirial

3.2. L'arqueologia funerària

3.3. La transformació de les ciutats romanes per l'impacte del cristianisme

3.4. Testimonis arqueològics de la cristianització del camp a la Tarraconense i la Cartaginense

3.5. Arqueologia cristiana de les Illes Balears

3.6. La cultura material cristiana

Bibliografia bàsica:

P. PALOL SALELLAS, *Arqueología cristiana de la España romana*, Madrid 1967.

J. VIVES, *Inscripciones cristianas de la España romana y visigoda*, Barcelona 1969.

L. A. GARCÍA MORENO, *Prosopografía del reino visigótico de Toledo*, Salamanca 1974.

R. GARCÍA VILLOSLADA – M. SOTOMAYOR Y MURO – T. GONZÁLEZ GARCÍA – PABLO LÓPEZ DE OSABA, *Historia de la Iglesia en España I: la Iglesia en la España romana i visigoda (siglos I-VIII)*, Madrid 1979.

P. TESTINI, *Archeologia cristiana*, Roma 1980.

A. DI BERARDINO (ed.), *Patrología III. La edad de oro de la literatura patristica latina*, Madrid 1981, 672-687 (l'autor de aquestes pàgines és A. HAMMAN).

D. MELQUÍADES ANDRÉS (dir.), *Historia de la Teología Española I: desde sus orígenes hasta fines del siglo XVI*, Madrid 1983 (pàgines 21-356, escrites per S. FERNÁNDEZ ARDANAZ).

G. MARTÍNEZ DÍEZ – F. RODRÍGUEZ (eds.), *Concilios galos. Concilios hispanos*, Madrid 1984.